

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — 2 „ — „
Na štvrt roka — — 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
Budapest, IV. ker., Ferenc-József-rakpart 21. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpáť nedávajú.

Aké ťarchy uvalujú na ľud vojenskej predlohy?

Napísal: Štefan Haller, krajinsky vyslanec kresťanskej ľudovej strany.

Spoločná armáda.

V článku o ťarchách na naše námorníctvo ta sme sa vyslovili, že tieto ťarchy samo v sebe neni sú ešte najväčšie. Skutočne aj, tieto ťarchy len preto zdajú sa nám byť tak hrozne veľké, bo sme neni na ne navyknutí a ponevác nestoja v pomere ku tým záujmom, ktoré by sme obrániť mali tak neobyčajne veľkými obetami.

Celkom ináč ale má sa vec s našou spoločnou armádou. Táto od roku 1867. nepretržene krmila sa s našim chlebom a ztrovila najviacej našich peňazí. Čím viacej aj riastlo jej chutnanie, tým viacej sme ju krmili. Natoľko sme ju krmili, že konečne i nám samým ničoho neostalo a to často na tie najpotrebnejšie veci. A za všetko toto čím sa nám odslúžili?

To neidem ani spomenúť, že za našu veľkú ochotnosť a za tie obete, ktoré sme na vojenské ciele donášali, ani nás, ani našich synov nevážili si veľmi, bo ako známo, ne jeden z našich mladíkov i samovraždy sa dopustil pre ne-

Pohľad na mesto Zürich vo Švajcarsku.

znesiteľné sekatúry. Nad čím ale, každý spravodlivo smýšľajúci človek najviac rozhorčí sa musí, je to, že tí, ktorých sme jednotajne krmili a všetko im pchali do huby, celý svet naplnili ich nárekami, že musia hladovať a že k udržaniu ich jestvovania nedávame im potrebné veci, rozumie sa, nepočtené milliony. Podobne narietal v posledných delegáciach aj predošlý minister vojenských záležitostí baron Schönaich, ktorý horké slzy vylieval nad tým, že naša spoločná armáda vädne a schne, bo nedávame na ňu dostatočných peňazi.

Prítomne ale, ako v príhodnej chvíli, keď vidia, že s pomocou slabých modzgov ľudí, pošastilo sa do krajinského domu sverbovať takú väčšinu, ktorá hotová je ku každej i tej najnebezpečnejšej práci, vystúpili s ich požiadavkami.

Vojenský moloch naplniť má terar jeho bachor, ktorý — ako známo — nemá žiadneho dna.

Predovšetkým treba vyzdvihnúť, že včul o mnoho viac vojakov žiadajú od nás, ako pred tým, asíce miesto 103 tisíc 159 tisíc mužov. O tomto ostatne prehovoríme v osobitnom článku. Prítomne len to dokážeme, že tento zdvihnutý kontingent rekrútov aké veľké obete vyžaduje od nás v peňazoch a o koľko väčšie výdavky nám zapríčiňuje.

Dľa nepodvratne zpolahlivého rachunku ako aj na základe vyznania ministra honvédstva i na to musíme rátať, že sodpovedne novému zákonu, ročíte o 83 do 100 tisíc mužov viac ako dnes stále bude stáť pod zbraňou. Týchto 83 alebo 100 tisíc viac mužov ale potrebujú kasárne, odev, zbraň, nové cvičišťa, viacej pušného prachu, nábitkov, viacej chleba a aj viacej šaržistov k vycvičeniu. **To cez rok istotne urobí viacej millionov.** Že koľko? To vojenské vrchnosti alebo nevedia, alebo nechcejú povedať. Stojí zaiste to poslednejšie. Nemajú smelosti vyznať to verejne, bo to tak hrozné výdavky zapríčiňuje, že sa to ani povedeť neopovažia.

Ministerstvo vojenských záležitostí, do predlohy rozpočtu o vojenských potrebách skrovne položilo len 20 millionov, že vraj toľko bude stáť vývin armády. Dľa tohoto vláda pre spoločnú armádu na rok 1911. žiada nasledujúce summy:

Na riadne potreby spoločnej armády	354,244.277
Na mimoriadne potreby spoločnej armády	5,276 140
Na potreby vojska v Bosne a Hercegovine	12,704.000
Na vývin vojska	4,000.000
Na mimoriadny kredit delostrelectva	4,000.000
Súhrnom	396,235.017

Z tohoto dľa kvóty Uhorsko musí platiť 144 millionov 229 tisíc 546 korún. Keď ku tomuto pripočítame to, čo platíme na námorníctvo, vtedy sa presvedčíme, že spoločná armáda v roku 1911. koštuje nás 189 millionov 116 tisíc 154 korún. Táto summa sama v sebe obnáša o 35 millonov viacej ako sme roku 1910. platili na vojsko. Koľko že platil liberálny kandidát vlády za jedno votum? Berú veru poriadne úroky za to.

To je ale len na rok 1911. Koľko však ešte budememe platiť v nasledujúcich rokoch! Zaiste nie menej. Keď už raz assentovať dáme tých mnoho vojakov, keď dovolíme, aby každoročne o 100 tisíc viac mužoo stálo v zbrani, žilo v kasárňach, zabávalo sa pucovaním gombikov a pušiek, chodilo na parády, vtedy veru aj všetko musíme zaplatiť, čo tie parády košujú. **Dľa vojenskej hlavnej správy, tieto výdavky vyše doterajších obnášajú:**

Roku 1911.	51·02 millionov K
« 1912.	70·05 « «
« 1913.	88— « «
« 1914.	99 05 « «
« 1915.	111·05 « «
Od 1911. do 1911.	420·08 millionov K

Cez päť rokov teda len na spoločnú armádu budeme platiť viacej o 420 millionov korún. Keď k tomu pripočítame zvýšené výdavky, vtedy ročité zväčšené výdavky obnášajú:

Roku 1911.	107·08 millionov K
« 1912.	141·05 « «
« 1913.	161·09 « «
« 1914.	174·05 « «
« 1915.	169— « »
Súhrnom od 1911. do 1915.	759·07 millionov K

Behom päť rokov na spoločnú armádu o 759·07 millionov viacej budeme platiť ako do teraz. (A liberálna vláda koľko že platila na voľby?) K tomu pravda pričítať treba ešte aj výdavky na honvédstvo, ktoré s každým rokom sú tiež vždy väčšie a s ktorými zaoberať sa budeme v osobitnom článku.

Na tieto hrozitárske výdavky to povedá Štefan Tisza, že ich bez rozmýšľania treba odhlasovať. Pravda, pravda, bo ich ináč ani nemožno odhlasovať ako bez rozmýšľania a bez rozumu. Ak náhle ale daktó rozmýšľa, odhlasovať a prijať ich nemôže. Veď aj terajšiu liberálnu väčšinu len tak mohli sobnať, bo voličia na jej kandidátov hlasovali bez rozmýšľania a bez rozumu. Veru keby boli len trochu rozmýšľali, kde by bola terajšia vláda! Kresťanská ľudová strana rozmýšľa nad osudom ubiedneného ľudu a preto je proti vojenským predlohám.

Z Katolíckej Ľudovej Jednoty.

VI. Agitacionálna cesta v stolici spišskej.

Ján *Bartos* tajomník strediska Katolíckej Ľudovej Jednoty od 8. do 17. septembra s pomocou viacerých duchovných utvoril Jednotu a utvorenú upevnil v nasledujúcich obciach:

Szepesdelény: Počet členov 136. Pečnili: Edvard Haasz farár, Ján *Bartos* tajomník. Prítomný bol aj učiteľ Jozef Heubel.

Szepeskörtvélyes: Počet členov 80. Rečnili: Béla Oravecz farár, Eduard Haasz farár obce Szepesdelény a tajomník Ján *Bartos*. Na shromaždení prítomný bol aj učiteľ Ján Uhrín.

Vidfalu: Počet členov 24. Rečnili: Béla Oravecz farár a tajomník Ján *Bartos*. Prítomní boli: Eduard Haasz farár a učiteľ Ján Uhrín.

Lándor: Počet členov 55. Rečnili: Alexander Fodor farár, Ján *Bartos* tajomník a Ján Dideczky farár obce Szepesótfalu. Prítomní bol kaplán Andor Varsányi a učiteľia Ján Alexy a Franc Berkes.

Zár: Počet členov 152. Rečnili: Ján Hvizdos farár a tajomník Jan *Bartos*.

Szepesgyörke: Počet členov 105. Rečnili: Anton Hubaszák dekan-farár a tajomník Ján *Bartos*. Prítomný bol aj Ján Hvizdos farár obce Zár.

Ujterebes: Počet členov 87. Rečnili: Michal Nyulászi farár a tajomník Ján *Bartos*.

Ujbéla: Počet členov 44. Rečnili: Franc Rajtszan farár a tajomník Ján *Bartos*.

Bélakorompa: Počet členov 23. Rečnili: Franc Háber dekan-farár a tajomník Ján *Bartos*. Prítomný bol i učiteľ Pavel Vaxmonszyk.

Lechnic: Počet členov 33. Rečnil farár Štefan Cseh.

Poprádremete: Počet členov 57. Rečnili: Rudolf Wagner farár, dekan-farár Ján Csumitta a tajomník Ján *Bartos*. Prítomní boli: Stanislav Vidnanski, Jozef Dagnan, Ján Viczislavski, poľskí duchovní, ďalej Ján Guzecky farár na odpočinku, Andor Prunik, Franc Klein, Franc Purcz, dr. Jozef Kozsár, Ondrej Háber, Ján Janecsó, Ján Šterbák farári, Kanut Kurdelka náčelník stanice a viacerí iní.

Hospodárska prednáška vo Veľkých Bélicách.

(Dokončenie.)

Že roľnícka kultúra jako povýšiť môže blahobyť ľudu, za dôkaz toho nech nám slúžia učení Nemci. Kto býva blízko košicko-oderbergskej železnice, ten mohol vidieť, že okolo roku 1880 v mesiaci septembri cez deň aj 15—20 vlakov šlo za hranicu, v každom vlaku bolo 30—40 vagónov naplnených s uhorským zbožím. A kde lífrovali to zbožie? Kde inde ako do Nemecka. Teraz ale? Sotva volačo vyvezieme nášho zbožia do Pruska, lebo od roku 1880. nemecká agrikultúra ohromne sa vyvinula, jako to dokazujú nasledujúce štatistické dáta. Do Nemecka v *procentoch* rátajúc doviezlo sa cudzieho zbožia:

	Roku 1880.	Roku 1908.
Žita	63·7	0·07
Raže	9·2	—
Ovsa	35·5	—
Jačmeňa	68·3	11·00
Zemiakov	19·4	9·00

Z tohoto vidieť, že včul z Nemecka sotva volačo vydajú do cudzozemska za tie živnostné články, za ktoré pred tým ťažké milliony plátili, kdežto za svoje priemyselné veci milliony a milliony dostáva Nemecko.

Príčina terajšej drahoty je len tá, že málo sa urodí. Kdežto keby naši malí roľníci všetko urobili — jako Nemci — aby zo svojich rôľ čím väčšie úrody dosiahli, ponevác keď sa viac urodí, lepšej obstojí aj roľník, lebo viacej utrží trebárs lacnejšej predá, aj chudobný svet, ktorý výživnosť za hotové peňaze kupovať musí, potrebné veci lacnejšie kúpiť môže.

Štefan Korec rozumný roľník z Bošán predniesol, že umelý hnoj, superfosfát jako veľmi účlnkuje aj na lúky, o čom sa on na vlastné oči presvedčil. Posypal totiž jednu čiastku lúky so superfosfátom a ako povedá, bolo to k neuvereniu, jaké seno nariastlo tam, kde bol superfosfát, protivá tomu, kde superfosfát neroztrúsil.

Konečne Štefan Paska predniesol ešte, že v Budapešti v X. okrese Kőbánya, kde ročíte tisíce sviň so zrnom krmia, sviňský hnoj sušia, zomelu, tak že potom tak vyziera jako otruby. Tento hnoj v 50 kilových vrecách prichádza do predaju, Takéhoto hnoja do jedného uh. holda dost je 5—6 metr. centov. Metrický cent tohoto sušeného sviňského hnoja pri objednaní celého vagóna koštuje asi 5 korún aj s frachtou; keď ale kto menej si dá doviezť, vtedy jeden metr. cent aj s frachtou príde na 6 korún. Firma: Bosányi Schietrumpf (Budapest, IX., Üllői-út 21.) vo svojom katalógu od mnohých roľníkov, ustavov a gazoovských škôl uverejňuje svedectvá, dľa ktorých tento sušený hnoj zázračne účinkuje na všetky rastliny, najmä na vinič, na kukuricu, zemiaky (pri ktorých kladú ho do hniezda) na klasovité byliny, taktiež pod ovocné stromy a v zahradách. Spôsob hnojenia so sušeným trusom odporúča sa najmä tým, ktorí ani zápraže, ani maštalového hnoja nemajú a so sušeným hnojom pôdu kyprou, to jest sypkou ľahkým spôsobom urobiť môžu. Odporúčame roľníkom, aby aj s týmto hnojivom prábu urobili a keď sa o dobrom výsledku presvedčili, môžu ho aj vo väčšej miere upotrebiť. sušený sviňský hnoj pozaf v roli cez tri roky.

Občan.

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Z Oravy.

Máme my Oravci jednu zvláštnosť, akej nikde niet. Je to slovenským Zichym nazvaný Ferko Skyčák. Keď toho niet, Boh zná čo by bolo z Oravy. O tomto chýrnom chlapíkovi divné veci čuť po celej Orave. Že vraj stojí blízko vlady; že sa s Hédervárom dobre poznajú; že onedlho vstúpi do liberálnej strany a podobné reči. Na prvý pohľad zdá sa to byť k neuvereniu. Ako že? Skyčák nenie viac národniarom?

Veru iba na oko je nim, v srdci nenie takým. To nenie tajnosťou v Orave. Už pred lanskými voľbami nápadné bolo, že Ferkovi nepostavila vláda protikandidáta. Malo to svoju príčinu. Skyčák pred voľbami častokrát chodil za Hédervárom, paktoval s vládou, ako to o ňom Robotnícke Noviny písaly a tak poistil si mandát. Ako vládny «národniansky poslanec» nemohol robiť opozíciu vláde, preto ani nepodpísal adresu, ktorú na trónnu reč zadala národnianska stránka. Už i toto bolo nápadné pánom kolegom Skyčákovým. Nedôvera súdruhov len riastla keď badali, že Skyčák hľadá priateľstvo s vládnymi medzítkami; keď sa do snemovne ani neukáže a keď nechodí na porady národnárskej strany.

Mnohí národnári podozrievali Skyčáka, lež čušali, aby z toho nepovstal škandál, aby Slováci, ktorých od dlhého času zavádzajú a klamú, nezbadali zradu. Teraz vyšlo ale na verejnosť, že Skyčák nenie viac takým predpojatým národniarom a náhončím strany, viac luteránskej, ako kresťanskej, slovenskej, aký predtým bol. Dokázal to na oravskom stoličnom valnom shromaždení, kde dôveru odhlasoval vláde Khuenovej, kde sa osvedčil za potrebu vojenskej predlohy, kde odsúdil obštrukciu a kde neozval sa za všeobecné právo volebné.

Skyčák teda tak hlasoval, ako to nadžupan Čaplovič od liberálnych stoličných výborníkov požadoval. Strana luteránov (predtým národnostná) však zazlieva vojenské predlohy. Nechová sa dôverou ku vláde. Drží s obštrukciou. Praje si, aby Khuenová vláda buchla, lebo nechce Uhorsku dať také volebné právo, aké žiadajú Hodžovci a s nimi sdrúžení pokrokári a socialdemokrati.

Hľa, takéto protivy sú medzi Skyčákom a

stranou luteránskou. Na Skyčáka nemôžu viac rátať národnári pod kommandom neznabožských pokrokárov, Práve tak sa odtrhnul od nich ako Ondrej Hlinka, Iván Derer, Florian Tomanek, Eduard Sándorfi a iní «vodcovia». Pravda, že túto «zradu» Milán Hodža Skyčákovi neodpustil, lež napadnul ho vo svojich novinách. Toto je oravská senzácia. Kto by sa to bol nazdával že i Ferko Skyčák opustí stranu luteranov! On, ktorý toľko obetoval za ňu a ktorého tak veľmi oslavovali bývalí jeho druhovia. My Oravci tešíme sa tejto zmene a pýtame sa Skyčáka, prečo opustil jednú, kresťanskú ľudovú stranu? Prečo balamútil ľud oravský? Prečo robil rozkol? Prečo vo svojich novinách brýzgal na ľudákov? Zdaliž on viac vykonal v záujme ľudu a katolicizmu ako tamtí? Či to nepovažuje za trest, že ho biľagujú vlastní jeho druhovia? My sme s tým spokojní. Na zdravie pane Skyčák!

Oravec.

XI. Valné shromaždenie katolíkov Uhorska.

Veriaci katolíci celého Uhorska znovu budú mať príležitosť ukázať svetu, že neohrožene spolu držia v neodolateľne pevnom tábore. Pri tomto verejnom osvedčení náboženského katolíckeho smýšľania nemal by chýbať žiaden samostatný, horlivý veriaci. Nech vidia a presvedčia sa zvlášte naši nepriatelia: slobodomyselníci, slobodní murári, socialdemokrati a neveriace židovstvo, že katolíci Uhorska počtom a duševnými vlohami tvoria takú pevninu, ktorú ani terorom, ani krehkosti ľudskej lichotiacimi náukami a podvodom vydobíť nemožno.

XI. Valné shromaždenie Katolíkov Uhorska 12, 13 a 14. novembra vo veľkej mestskej reďute v Budapešti vydržiavané bude s nasledujúcim programom:

V nedeľu 12. novembra o 9. hodine ráno slávnostné Veni Sancte. O 11. hodine predpoludním bude:

I. verejné (slávnostné) zasadnutie.

Popoludní o pol 3. hodine vydržiava sa slávnostné zasadnutie Katolíckej Ľudovej Jednoty.

O 5. hodine v *troch* kostoloch kázne a pobožnosti, miesto eucharistickej processie, akú pre chladné počasie vydržiavať nemožno.

V pondelok 13. novembra o 8. hodine bude sv. omša.

Predpoludním zasadnutia katolíckych kruhov, spolkov a ustanovizní.

Popoludní o 3. hodine zasadnutia odborných sekcií; o 5. hodine:

II. verejné zasadnutie.

V útorok 14. novembra o 8. hodine svätá omša.

Predpoludním pokračovanie v zasadnutiach odborných sekcií.

Popoludní o 3. hodine zatvorené zasadnutie; o 5. hodine:

III. verejné zasadnutie.

Prihlásiť možno sa do 1. novembra 1911. u Krajinského Katolíckeho Družstva (Országos Katolikus Szövetség, Budapešť, IV., Ferenciektere 7. číslo, III. schody, I. poschodie), kde prihlasujúci sa dostanú obsírny program, odznaky, vstupenky a certifikáty k cestovaniu po železnici.

Nemezis.

Pamätám sa na vztekľý boj, ktorý viedli istí vodcovia proti kresťanskej ľudovej strane. Ešte dnes čujem hulákanie tej strany. I zhrozujem sa, keď si na to pomyslím. Prečo bol ten boj? Prečo tie nadávky a nápady, s ktorými tí páni urážali kresťanskú ľudovú stranu? Čo previnili vodcovia tejto srrany, že ich tak špatna billagovali či v novinách, či na verejných shromaždeniach?

Ruch bojovný rozniesol sa po celom hornom Uhorsku, kde najhlbšie korene pustila kresťanská ľudová strana. Nový pohyb zachvátil ľud. Vznikla nedôvera. Nastal rozkol. Objavili sa noví vodcovia s novými heslami s novým programom. Ľudia, ktorých ta nikto nevolal, s prázdnyimi slubami vedeli sa vkradnúť do srdc Slovákov. Mnohí naši prešli k tým novým apoštolom. Dôverovali. Verili. Čakali veľké výsledky. Videli pred sebou ľudí «zázračných», ktorí na skutku prevedú, čo Slovákom slúbili. A tí, aby

silnejší boli, aby tvorili tábor mocný a na všetko schopný, spojili sa so socialdemokratmi. Prijali ich program. Spolu agitovali za svoje zásady. Spolu vydržovali ľudové shromaždenia. Spolu tĺkli «niportistov» a «nipevičikárov». Obchod prekvital. Láska a svornosť až tak napínaly útroby spojencov.

Märové týždne netrvaly však dlho medzi spojencami. Veď to ani nemohlo byť inak, bo to bolo miešané manželstvo. A viazali ho iba pred matrikárom. Hlavné veliteľstvo podržali si luteráni a bezbožní socialdemokrati. Katolíkov, najmä kňazov, použili iba pri kortešáciach. Pohrdali nimi a nepopriali im tej slobody, ktorú oni sami požívali. Pri tom jak červení tak i luteráni (pokrokári) dali sa do katolíkov. Špintali na nich a v posmech obracali ich náboženstvo. Bývalí naši prívrženci len vtedy zbadali, že do akej spoločnosti sa dostali. Franko Jehlička kňaz katolícky bol prvý, ktorý opustil tábor nových mesiašov. Za ním pošli iní, Medzi spojencami začali sa hádky a zvady. Bol koniec svornosti. Nastal spor. Na jednej strane luteráni namáhali sa o dôveru Slovákov. Na druhej strane červení socialisti. Kňazi katolícki nevedeli sa uplatniť, lebo ich tam nenávideli. Vykrikovali na nich, že sú tmári, že ohlupujú a vydierajú ľud. Pri tom ale jednoducho napádali ľudákov, biskupov a kňazov, tak ako aj svetských.

A čo sa stalo?

Spojenci sa pohásterili. Rozviedli sa. Včul už jeden na druhého vykrikujú, tie isté nadávky, ktoré jednúc na ľudovú stranu sypali. Áno, národnári keľujú červených socialistov, títo zas národnárov napádajú špatne a hrubiansky.

Je teda koniec lásky. Čert vzal kmoterstvo a švagarstvo. Bývalí spojenci a pomluvači kresťanskej ľudovej strany v urputnom boji stoja teraz jeden proti druhému. Protivy tak sa medzi nimi vyostřily, že socialisti na každom ich shromaždení za švindľerov, za lhárov, za liberálov, za vládnych kopovov atď. vyhlasujú tých najprednejších vodcov strany národnárskej.

To je hľa nemezis. Trest Boží! Jednúc národnári kresťanskú ľudovú stranu napádali a pomlúvali, len aby Slovákov od nej odpúdili, a bývalé ľudové okresy pre seba získali. Teraz vlastní ich spojenci vykrikujú na nich, kto sú, čo sú a čo robia za Slovákov. Nuž pánkovia,

čo vy na to? Ako sa obránite proti obžalobám, ktoré veru opravdivé sú a nie bez základu?

My sme neni škodoradostní. My iba ruku Pána spatrujeme v tom boji, ktorý tí spojenci proti sebe vedú. To je naše zadosťučinenie. Z druhej strany lutujeme, že boj za tú našu slovenčinu takýto smutný koniec vzal. Ľud slovenský ztratil dôveru. Neverí ani tomu, ani tomu, lež na rozkaz notárov a slúžnvcov hrne sa k liberálnym kandidátom, bo tam sú mešce a sudy pálenčené. Nuž a či pri lanských voľbách nie sami národnári hnali a vábili Slovákov k liberálom? Kto kortešoval v trenčanskej, v oravskej, v turčanskej? Nuž a ako sa im odpláca za to Héderváry?

Hľa nemezis!

Škoda Slovákov! Kolkú škodu ale utrpelo skrze to kresťanstvo!

O. H.

Talianско-Turecká vojna.

Národy Europy takmer za istotne držaly, že v blízkom čase nebude vojny. Tu hľa, Taliansko minulý týždeň prekvapilo svet a opovedalo vojnu Turecku. Čo ale povzbudilo Taliansko ku opovedaniu tejto vojny? Nič iné, ako nezbedné lakomstvo. Taliansko nevie sa vzmestiť v jeho koži a zabažilo po tureckom území v severnej Afrike. *Tripolis* menuje sa tá provincia, ktorú chce mať Taliansko a pre ktorú bez všetkej základnej príčiny a protl všetkému medzinárodnému zvyku opovedalo vojnu. Je to teda doprosta vlamačstvo, akého dopúšťajú sa Taliáni ktorí, ako známo, v tomto remesle sú veľkí majstri!

K dôležitému obznámeniu veci treba predovšetkým udať, kde leží ten kus zeme, pre ktorú Taliani dali sa do krvavej vojny. Tripolis leží na severnom pobreží Afriky, rozprestiera sa od Tunisa po hranice Egyptu a na Juhu siaha až do púšte Sahara. Obyvateľstva má do poldruha miliona, ktorí sú zväčša Arabi, Berberi a mohamedánski muríni. Obyvateľstvo hovorí po arabsky, úradná reč je turecká. V úrodných krajoch zeme rodí sa žito, jačmeň a strukovina, v Oazoch je veľa, asi 7 millionov datľových palmi, ktorých ovocie na velblúdoch karavany vyvážajú zvlášte do Sudanu. Morské prístavy sú v mestách Tripolis, Benghasi a Derna.

Terajšiu provinciu, Vilajet Tripolis (po turecky Tarabulus el Gharb) tvoria Mesta Dea, Sabratha a Leptis, a založili ju nekdý sicilianskí Gréci. Po punických vojnách v II. storočí pred Kristom Pánom, zem táto dostala sa do rúk Rimanov a v III. storočí po narodení Krista Pána caesar Septimius Severus zdvihol ju na samostatnú provinciu pod menom: Africa Tripolitana. V VII. storočí po narodení Krista Pána celú severnú Afriku, teda aj Tripolis podmanili si Arabi a bolo to potom strediskom Islama. Roku 1551. zaujal Tripolis Sultan Soliman II. a od tých čias, teda cez 400 rokov zem táto nachodila sa v tureckých rukách.

Taliano bez všetkého práva napadlo vojnu Turecko. Je to nacionálna vlastnosť Talianov, že žijú z lúpeže. Najprv olúpili Rakúsko o nepočítané kniežatsvá a provincie, potom roku 1870 vlámali sa do cirkevného štátu a pápeža Piusa IX. olúpili o jeho kráľovstvo. Celé terajšie talianske kráľovstvo složené je zo samého lúpežstva.

Druhá nacionálna vlastnosť Talianov je, že ich v každej vojne, do ktorej sa dajú, náležite vyperú. Roku 1859. vyprášil im kabáty starý Radecky a r. 1866. zbil ich nešeredne arciknieža Albrecht. Konečne s koncom minulého storočia cisár Abessinie Menelik celú armádu natoľko zgnívil v Afrike, že z nej sotva čo ostalo na pamiatku.

S akým výsledkom zakončí vojnu Taliansko, ktorú začalo proti Turecku, to onedlho ukáže budúcnosť. My nenariekame za Tureckom, to ale musíme zvlášte vyzdvihnúť, že Taliansko, ačpráve je teraz našim spojencom, keď sa mu tak zalúbi, vláme sa i do Rakúsko-Uhorska. Triest a južné Tirolsko neni sú isté pred Talianskom.

Zvláštna deputácia. — Zkúsenosť z krajinského domu.

Práve som bol v krajinskom dome, aby som si zblíza obzrel pánov ministrov, ktorí tak ukrutne horlia o dobrobyt ľudu a aby som svedkom bol tej národnej práce, ktorú prevádzajú liberálni mungovia na vládnej strane. Chcel som si tiež vidieť, ako sa teraz má môj starý známy Géza Szüllö, ktorý bol nekdý ablegát

kresťanskej ľudovej strany a teraz je mungom prvej triedy. Tu razom prišla do krajinského domu veľká deputácia, akej tam ešte nikdy nebolo. Dostavilo sa ta totiž 200 školských detí z obce Dunaharasti v sprievode svojich rodičov a predstavených obce. Deti prišli ku ministrovi výučby a prosily ho, aby im dal školu a učiteľa. Ablegáti shrkli sa, keď zazreli túto neobyčajnú deputáciu a mnohí — najmä Julius Justh — prísne vystúpili proti vláde, že vraj aká je to haňba pre celú krajinu a ako nás vzdelený svet vysmeje, keď už detské deputácie budú chodiť do krajinského domu, prosiac o školu, ktorú im minister výučby nedáva, bo niet peňazí.

Minister výučby na žiadosť Héderváryho neprijal deputáciu obce Dunaharasti, iba asi piatich občanov a tým prislúbil, že v krátkom čase obdržia školu. Deti sa sobraly a išly domov s tým radostným chýrom, že blíži sa čas, keď asi 300 školopovinných detí obce Dunaharasti dostane školu, ktorú oni — deputanti — vyprostredkovali.

Je to pravda čudná histórka, keď deti samé musia prosiť ministra o školu. Nuž a či len v Dunaharasti niet školy? Zo štatistického výkazu dozvedel som sa, že v Uhorsku 2800 obiec je bez školy a že vyše štvrt milliona školopovinných dietok nemá sa kde vyučovať, lebo niet škôl! Tieto dietky tiež by mohli ísť za ministrom a prosiť ho, aby im dal školy, lebo nechcú vyrásť ako stromy v hore.

Pravda, je to utešený kultúrny obrázok, ktorý náležite označuje našu mungovskú vládu. Dobrý a príhodný čas si vyvolily deti z Dunaharasti pýtať si školu, v ten čas, keď vláda vojenský zákon silou-mocou chce previesť. Na vojsko má vláda, na školy nie! Na válečné parolode «Nebojsa» bez slova vyhadzuje milióny. Jedna takáto parolod stojí 60 millionov korún. Je to toľko peňazí, za ktoré vybudovať by mohli tisíce školských palácov. Vláda ale hovorí: «prednejšie je vojsko, potrebnéjšie sú kanóny a gvery, ako školy. Čím hlúpejšie je ľud, tým sa dá ľahšie zdierať a tým ochotnejšie hlasuje pri voľbách na liberálnych mungov».

Takto pestuje kultúru Uhorska, naša drahá vláda. Ja, keď som zazrel tú detskú deputáciu v krajinskom dome (do ktorého nepatrí toľko

biedy a chudoby, kolko tie deti so sebou ta doniesly), zahaňbil som sa, lebo je to ozaj najposlednejší štát, kde deti samé musia prosiť ministra výučby, aby im dal školu. Minister na to sice hneď aj vymenoval učiteľku do obce Dunaharastí a vykázal občanom potrebné peňaze na prenájom a zariadenie sodpovednej školskej miestnosti, predsa ale tento objav nikdy nezabudnem, preto ho aj zvečňujem v Kresťane..

Cestovateľ

Valné shromaždenie Katolíckej Ľudovej Jednoty.

Katolícka Ľudová Jednota v nedeľu 15. októbra o pol 11. hodine predpoludním v miestnosťach Katolíckeho Kruhu v Pätikostoloch valné shromaždenie vydržiava s nasledujúcim programom:

1. Zaháječná reč predsedu.
2. Zažakovanie a voľba predsedníctva.
3. Ročná zpráva.
4. Zpráva počty zkušmajúceho výboru.
5. Voľba nových členov správy.
6. Voľba počty zkušmajúceho výboru.
7. Pojednávanie návrhov.

V Budapešti, 29. septembra 1911.

Štefan Rakovszky,
predseda.

POLITICKE CHYRY.

K politickému rozpoloženiu.

Ministerpredseda gróf Khuen-Héderváry vyhrážal sa minulý týždeň v krajinskom sneme, že za potrebné drží, aby sostrené boly domové pravidlá. Za potrebné to drží, ako sa vyslovil, proti opozícii, ktorá vraj prehrešuje sa proti terajším domovým pravidlám. Na sostrenie domových pravidiel cieľom utlačenia opozície ale je ľahšie myslieť ako ho previesť. Veď keby to tak ľahko bolo, gróf Khuen-Héderváry by to už dávno bol urobil. O sostrení domových pravi-

díel k zahatenu obštrukcie sniva sa aj liberálnej strane národnej práce. Liberáli tiež ničeho nežiadajú si tak dychtíve, ako aby odstúpilo terajšie predsedníctvo snemovne a na jeho miesto aby vyvolené bolo predsedníctvo dľa ich chuti. Predseda Berzeviczy a podpredsedovia Návay a Kabos sú im primálo ostrí. Najvítanejším a najmilším predsedom snemovne pre všetkých liberálov bol by gróf Štefan Tisza. V liberálnych novinách rozpisujú sa už aj o tom, že najsúcejším predsedom snemovne bude gróf Štefan Tisza. Rozumie sa, že ešte mnoho vody poteče dolu Dunajom. kým sa táto túžba liberálov vyplní. Väčšej významnosti ako toto je, že financminister Ladislav Lukács a minister kultu gróf Ján Zichy minulý týždeň boli na výsluchu u jeho veličenstva kráľa. Financminister predstrel jeho veličenstvu návrh štátneho rozpočtu na rok 1912 a minister kultu predlohy, udajne o autonomii katolíkov a o tretej universite. Zákonný návrh o autonomii katolíkov ako sa minister kultu vyslovil, už najbližšie bude predstrený snemu a zároveň v krátkom čase bude vraj uverejnené, ktoré mesto dostane tretiu universitu. Pekné sú tieto plány, kedy ale skutočne prevedené budú, to je iná otázka. Nám sa tak pozdáva, že mungovská vláda a jej strana nemajú dlhej trvácnosti. Preto kresťanskí voličia shrňajme sa okolo zástavy kresťanskej ľudovej strany, aby sme vždy boli prichystaní, keď prídu krajinské voľby!

Uzavretia právomocnosti proti obštrukcii.

Právomocnosti po všetkých stranách krajiny pod plášťom ohrožovania sa proti obštrukcii rad-radom vyslovujú dôveru liberálnej vláde Khuen-Héderváryho. Tieto osvedčenia na žiaden pád nevyslovujú verejnú mienku patričného obyvateľstva, bo sú to uzavretia len jednotlivých stoličiarov, židov, virilistov a mungov, ktorí hlasovali na rozkaz föišpánov. Takáto dôvera neslúži ku sláve ani Hédervárymu, ani jeho vláde.

Zo snemovne.

V snemovni krajinských vyslancov minulý týždeň prihárало pánu ministerpredsedovi, keď sa vyhrážal opozícii, že sostrif dá domové pravidlá. Mungovci div z kože nevyskočili nad

touto neočakávanou odhodlanosťou ministerpredsedu. Ich radosť ale len skoro premenila sa v žalosť, keď im opozícia levity vyčítala. Ostatne, aby si mungovci z neustáleho hlasovania trochu oddychnúť mohli, snemovňa odročila zasadnutia do 9. októbra.

Z CUDZOZEMSKA.

Bagrov Herschkovič Mardochaja, vraha ruského ministerpredsedu Stolypina 25. septembra v pondelok ráno obesili v Kieve. Pred jeho smrťou žiadal si, aby k nemu poslali rabína. Tú žiadosť mu chceli vyplniť, pretože mu ale povedali, že s rabínom shovárať sa môže len v prítomnosti fiškusa, odstúpil od jeho žiadosti. Zavraždeného ministerpredsedu pochovali v Kieve 22. septembra a jeho vraha vojenský súd hneď na to odsúdil na šibenicu.

Portugálska slobodnomurárska vláda v súroch. Dľa neodškripiteľne istých zpráw *Conciero Paiva*, vodca portugalských monarchistov 1. októbra so štyritisíc ozbrojenými vojakmi, s viacej kanónmi vťahol do Portulska. Slobodnomurárska vláda vo veľkých rozpakoch uväzniť dá každého občana, koho len sdrapíť môže, tak že všetky žaláre úplne sú preplnené docela nevinnými ľuďmi. Hľa, tak panujú slobodní murári!

BESEDNICA.

Dvaja bratia Sivoňovci.

Odmenou vyznačená rozprávka.

Napísal: Ondrej Kriston.

Eudové shromaždenie v Stehlikove.

V tento deň, keď domáci zasadli k večeri, stal sa čudný prípad.

Ako Sivoňová doniesla večeru, Janko gazda po krájaní chleba vezme do ruky misu s jedlom a lyžicou, že už teraz on bude defom deliť. V mise bol hrach, na ňom udená klobása.

— Ja si len hrachu prosím, otecko, ozvala sa Žofka.

— Mne len klobása treba — povie Janičko — lebo ja nerád hrach.

— Rád, nerád, to je tvoja vec, dieťa moje. Rovnako dostanete obidvaja. Rozumieš? Tu máš, Žofka, hrach. A toto je zas tvoj, synku.

Janičko namiesto slova ďakujem, pustil sa do plaču. aby mu klobásy dali, bez hrachu.

Otec ho síce vyhrešil, lež aby ho ukojil, položil mu na tanier kúsok klobásy: ale taký istý dal i na Žofkyn.

— Rovnako, spravodlivo dostanete obidvaja.

Toto zase Žofke nebolo po vôli. Že ona nejie klobásu. O závod plakaly obidvoje deti.

Sivoňová hľadela posiaľ na všetko bez slova. Teraz ale už vzala misu i lyžicu mužovi z ruky.

— Ale Janko, počujže, čo sa maznáš, dospelý človek s týmito malými deťmi! Čo ich rozplakávaš? Žofka daj sem klobásu, odeberem ti ju. Polovičku dám tebe, Janičko, ak chceš.

Na to už nikto viac neplakal. Dvoje detí, cez slyzy sa usmievajúc, veselo si ujedaly zo svojho jedla. Otec však, krútiac hlavou, ozval sa:

— Pekná to vec, tá veľká rovnosť. Avšak keď ju chceš oprobovať, nuž pri dvoch malých deťoch už v posmech obrátiť človeka.

V druhý deň na svite, Janko Sivoň prebudiac sa, vidí, že sa hustý dážď len tak valil. Nevstal ešte, bolo prítma, ale po dobrom sne ani keby sa bol cítil ľahším, vypočinitejším. Sišlo mu na um, že by mal predsa len ísť k pánu farárovi. Teraz ho už tak nemrzal celý príbeh. Prečo by nedal vďačne tú mericu jačmeňa za slušnú cenu tomu staručkému farárovi. keď ju chce kúpiť? Či mu ublížil dakedy ten dobrý človek? Neurobil nikdy nič nikomu, ba skutočne, len dobre chce každému. I jemu už dal koľkokrát múdru radu! Všetak je to taký zkusený stavec. Už čo chvíľa štyridsať rokov je tomu, ako tento dobrý kňaz je farárom v Sliepkovej.

A myšlienka hnala myšlienku v hlavu Janka Sivoňa. Ten jačmeň mu už temer vypršal z rozumu. Len toľko vedel, že jaký dobreprajúci, múdry, šlachetný človek je ten pán farár — ako on vie hovoriť po vôli človekovi! Ej čo! Porozprávam sa s ním, čo ma znepokojuje. On má takú šťastnú ruku, že každý uzol rozviaže. Keď som dorástal a rozpálené srdce začalo ma opekať, chudák nebohý otec chcel sa dozvedieť najprv od neho, čo povie na to, keď by som si vzal Terku Opáľkovie? Keď potom schválil môj úmysel, tak mi to dobre padlo, jako otcovské požehnanie. Keď som kúpil od brata Petra zem, i vtedy som sa radil s ním. A potom, jako ma vycibril! Lebo veď, ďakovať Bohu, mám toľko rozumu, že ma nemožno hocjakými rečmi previesť. Poviem mu, čo myslím, nech tiež povie, čo mieni: však ja potom vylúštim skutočnú pravdu. Pôjdem k nemu, pojdem veru.

O tom ale nerozmýšľal už Janko gazda tak po ležačky. Už dávno vstal. V chlieve, okolo statku, sviň

vybavil medzitým prácu. Pozeral na oblohu, čakal, čakal jednu dve hodiny, že azda prestane dážď, ten ale lial sa ešte väčšmi.

— Počuj, žena — oslovil gazdinú — orať už bez-tak nemôžem ísť, nazrem teda do fary.

Žena sa tomu len zaradovala. I opýtala sa ho prívetive:

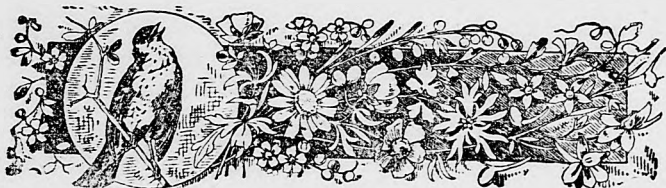
— Ohľadom jačmeňa, pravda, mužíčku?

— Jačmeň... hej, hej, ohľadom jačmeňa — privedčil Janko.

Sivoňová zostala odrazu taká milá, že doniesla hneď i kabanicu mužovu, ba i prevrátila ju, nech radšej opak čliape dážď, jako cifrované líce. Širák ale vyprostila mu dohora. Keď gazda vychádzal už z pitvorných dverí, zavolała za ním žena s úplným uspokojením:

— S Bohom choď!

(Pokračovanie nasleduje.)

CHYRNÍK.

Meniny jeho veličenstva kráľa. 4. októbra vo všetkých hlavnomestských kostoloch odbavovali slávnostnými službami božími. V korunovačnom chráme kráľa Matiasa pri slávnostnej sv. omši zastúpená bola vláda, snemovňa veľmožov a krajinských vyslancov a súčasnilo sa početné obecenstvo.

Z arcibiskupstva ostrihomského. Kardinál knieža primas Klaudius Vaszary arcibiskup ostrihomský obrátil sa prosbou ku svätému otcovi, aby u nás ako poslal zasvätené boly všetky sviatky. Svätý otec Pápež Pius X. následkom toho nariadil, že v Uhorsku i v roku 1912 tak ako poslal zasvätené majú byť všetky sviatky. — Dňa 19. septembra s pochvalným výsledkom zložili pro-syrodalné zkúšky nasledujúci duchovní arcibiskupstva ostrihomského: Augustin *Faláth*, kaplán frašťačky, Augustin *Gramantik* tajomník Katolíckej Ludovej Jednoty, Rudolf *Janik* kaplán krakovánsky a Karol *Toller* kaplán novomestský nad Váhom.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie* 29. septembra v deň sv. Michala v kaplnke biskupskej rezidencie vysvätil za kňaza Alexandra Dessewffyho. Michalovi Sztrizsovszky a Imrichovi Jeczonko udelil rad diakonátu. — Počas III. kongressu krajinského patronázu osvietený pán biskup pohostil 180 členov kongressu. — Minulý týždeň osvieteného pána biskupa navštívili: dr. Franc Kollányi opát z Jáku, grófká Kelemenová Brandisz a grófká Emilia Dessewffy. — Dr. Julius Eder mešťanosta na odpočinku, brat terajšieho mešťanosta Edmunda Eder,

minulý týždeň zomrel a za prítomnosti veľkého počtu obecenstva pochoval ho Ondrej Kozora praelát-kanonik a mestský farár. — V tunajšej hlavnej reálke, za predsedníctva profesora náboženstva Gézu Horváth vydržované bolo shromaždenie marianskej kongregácie, za ktorej príležitosti vyvolené bolo úradníctvo. — Dr. Karol Hevessy fíškál fundácií kapitulských na zvon zemetrasením ztihnuteho mesta Kečkemétu daroval 10 korún. — Kultúrny spolok stolice abaujskej 8. októbra vydržáva shromaždenie v meste Metzenzev. — *Szerencs*: Ján Bányay, titulárny kanonik, ktorý už cez 45 rokov blahonosne účinkuje tu ako farár 1. októbra slávil 50-ročné jubileum svojho vysvätenia za kňaza, z ktorej príležitosti tunajší veriaci a mesto 30. septembra a 1. októbra veľkolepe oslavovali zaslúženého duchovného.

Chýry zo Šáriša. *Prešov*: Stoličný výbor 9. okt. vydržával riadne jasenné shrômaždenie, ktorého najväčším predmetom bola voľba hlavného služneho okresu Héthárs. 2. októbra bol lichvací jarmok, na ktorý dohnali mnoho lichvy, ktorú pre nedostatok zelenej krme lacno predali. — Dr. Julius Holenia hlavný lekár mestský 28. septembra v dvorane mestského domu držal prednášku o cholere a povolal ta mešťanosta, mestské a stoličné úrady a školy. — Domovent učiteľov šárišskej stolice slávnostne posvätená a svojmu cieľu odovzdaná bude 14. októbra. Počas veľkých manévrov ochorelo tu mnoho vojakov, viacerí aj zomreli. — *Bardíjov*: Minulého týždňa v tunajších kúpeloch vypukol oheň a zohorelo jedno stavenie. Na železničnej stanici vybušila jedna bečka s benzínom a len s veľkým namáhaním možno holo zahatiť väčšie nešťastie. — *Abos*: Oblúbený odpust k ucte blahoslavenej Panny Marie odbavovaný bol tu 30. septembra a 1. októbra. Ludu dostavilo sa z 5 stolíc v hrozne veľkom počte, zvlášte z tej príčiny, bo minulého roku tento odpust pre cholery zakázaný bol. Sviatosti vysluhovalo 20 duchovných. Hrubú sv. omšu slúžil Štefan Krucsilák dekan farár zo Soóvár, slovenskú kázeň držal Alexander Uhrinovic farár z Vörösvágás a po uhorsky kázal duchovný Viktor Szalay. — *Magyarkaproncza*: Tunajší oblúbený farár Michal Palyó, bývalý kaplán prešovský 29. septembra odbavoval meniny, z ktorej príležitosti blahoželania vyslovili mu a navštívili ho početní priatelia a známi. *Hernádszentkereszt*: Alexander Makovic tunajší horlivý farár 30. septembra nenadále zomrel a 2. októbra pochovaný bol v Košiciach.

Chýry zo Spiša. V Smižanoch 17. septembra bola birmovka. — Z Hrabušíc do Stracenej budúceho roku cesta celkom privede sa do poriadku. — Rozpočet našej stolice na rok 1912. obnáša 357.943 korún výdavkov, teda o 34.289 korún viac ako toho roku. — V Šmeksi do minulého týždňa bolo 5147 kúpeľných hostí a v Tátraszéplaku 2250, v Nižnom Šmeksi bolo toho leta 1027 hostí, medzi tými 115 z cudzozemska. V Levoči Alexander Somogyi ťažko ochorel následkom jedenia húb. Pozor na huby, lebo jedovaté huby už nejdnému vyhasily život. — Pre slovenskovesských

pohorelcov doteraz nasbieralo sa 751 korún milodarov. Starovesského finančného komisára Gabriela Rusza preložili do Zalaegerszegu a na jeho miesto vymenovaný je Ludvig Pap zo Szombathelyu (st. Vas). — Nebohá podhradská obyvateľka Augustina Kellerová svojej evanjelickej cirkvi v Podhradí poručila 32 000 korún. My katolíci tiež aspoň podobne máme horieť za pravú sv. cirkev našu! — V Biacovciach minister orby polesného Michala Wagnera, ktorý už 55 rokov slúži verne u grófa Albina Csákyho, vyznačil s pochvalujúcou listinou a s 50 korunami odmeny. — V Popráde, kde už aj tak až primoc je tých krčiem — na každých 110 obyvateľov padne asi jedna krčma — ako s veľkým pohoršením počujeme, levočská financdirekcia zas dala licenci jednému židovi. — Vysnorépašského r. k. učiteľa Karola Nagya minister výučby vymenoval za štátneho učiteľa do obce Bodafalva a mníšskeho r. k. učiteľa Franca Leitnera do obce Magurka (Liptov); javorinského učiteľa Štefana Hritza vyvolili na uprázdnenú r. k. učiteľskú stanicu tekovskej obce Csárad; v Kolínovciach vyvolili učiteľku Annu Wagner. — Vo Vysokých Tatrách v tieto dni barónka Mitnacht z Nemecka, keď šla dolu z vrchola ľadovej doliny, pre svoju nepozornosť spadla do 200 metrovej hĺbiny a zabila sa. V Kézmarku počiatkom novembra začnú sa divadelné predstavenia. Tiež v Kézmarku v zahrade Mateyovskej našli zakopanú mrtvolu novonarodeného dieťaťa. Tak sa zdá, že polícia dobre stopuje a hneď nájde zverskú matku.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Päťkostolský biskup gróf Julius Zichy na podporu kat. tlače dal znovu 10.000 korún, teda doteraz už 41.000 korún a spolu dovolil aby z každej kostolnej kasse biskupstva na ten cieľ obetovalo sa desať korún. — Zemetrasením stihnutej kečkemétskej kat. cirkevnej obci poslali ďalej: Reginald Garzsik dominikán z Wiedne 100, satmársky biskup dr. Tibor Boromisza 200, ostrihomská kapitula 500, rábska kapitula 200, päťkostolský biskup gróf Julius Zichy 200, jászovský prepošť dr. Melchior Takács 100 a nitrianska kapitula 50 korún. — Rožňavský biskup dr. Ludvig Balás na ciele r. k. dievčenskej školy v Dobšine dal 3000 korún. — Jágerský arcibiskup kardinál dr. Jozef Samassa na pamiatku svojho 40-ročného biskupského jubileuma v borsódskej obci Sajókazine vystaviť dal pekný nový kostol a moc obetoval aj na nový kostol obce Berente (borsódska st.)

Zlodejskí americkí bankári. Minister vnútra podžupanom všetkých stolíc a mešfanostom miest poslal obežník, v ktorom na základe zprávy pittsburgského rakúsko-uhorského konsulátu sdeľuje im, že v Amerike nasledovné banky prestaly vyplácať vklady svojim stránkam; 1, P. V. Rovnianek a Spoločník, ktorí v New-Yorku, v Pittsburgu a v Uniontowne mali obchody. Týchto passiva činí 800.000 dollárov a oni oškodili najväčšími našich hornoviedeckych vystahovalcov. — 2, Árpád Glöczel a Spol. v Pittsburgu; ich passiva činí

46.000 dollárov. 3, Banka M. Harbutu v Ambridge, ktorá je dlžná 40.000 dollárov. 4, Banka M. Korlatha, ktorá vo Windere a v Scalp-Levei mala obchody, dlžná je 60.000 dollárov. 5, Ondrej Zemany vo Windere o 500.000 dollárov oškodil svojich vkladateľov. 6, Banky Jakuba Kleina v Pittsburgu, v Dugnesne a v Homsteade sú dlžné 250.000 dollárov. 7, Izidor Klein v Bradolochu o 85.000 dollárov oškodil svoje stránky. 8, Ján Béda v Dugnesne (Pa) je dlžný 45.000 dollárov. Proti všetkým menovaným bankárom, ktorí len tohoto roku defraudovali asi 10 millionov korún, zavedené je pokračovanie ale pre vkladateľov lenaveľmi málo bude možno zachrániť.

Zabilo ho telefonové vodičko. Z Fraštáku (Galgóce) píš, že počas opravovania telefonového vodička jeden drôt spadol na rebotníka Jána Izáka, ktorý následkom úderu silného prúdu za nesmiernych múk zomrel.

Smrť troch detí. Vo Vrábľoch (Verebély, st. tekovská) v dome obecného pastiera vypukol oheň. Dvaja malí chlapci a jedno dievčatko zhorely na uhoľ. Rodičia dietok boli na pasienku a ponevác vysvitlo, že nešťastie zapríčinila ich neopatrnosť, zaviedli proti nim pokračovanie.

Jestli hľadáte spoľahlivý a dobrý prameň k objednaniu potrebných článkov a darov každého druhu, žiadajte si na poštovej dopisničke bohato ilustrovaný, hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami cis. a kráľ. dvornej firmy Hanns Konrad, vývozný dom Brúx číslo 2828. (Čechy) ktorý na každého posielal sa zdarma a franko. Tenže obsahuje najväčší výber hodín každého druhu, zlatý a strieborný tovar, hudobné nástroje, predmety z ocele, kože, načinia k fajčeniu, ručný tovar, články domácnosti a toaletné, zbraň, atď. za najlacnejšie fabričné ceny a objednávky u tejto firmy, ktorá vyznačená je cis. a kráľ. orlom, zlatými a striebornými medaillami najvrecnej sú k odporúčaniu.

HOSPODÁRSTVO.

Ako sa dá poznať cukrom falšovaný mäd?

Vezmeme 5 grammov mädu a 20 grammov destilovanej vody, k tomu pridáme dve kvapky 10 percentového roztoku červenej soli a 1 kvapku dusičnej kyseliny. Jestli sa tento roztok stane modrým, môžeme byť istí, že je v mäde cukor.

Ale aj ohňom, spálením mädu sa robia zkúšky ohľadom toho, že či je mäd čistý. Lebo z čistého mädu nemá zostať viac popola, ako 1 percent. Ak zostane

viac alebo menej popola, mäd je podozrivý, že je v ňom alebo škrôb, alebo múka alebo iné látky.

Najjednoduchší prostriedok na zkúmanie mädu je lieh. Zohrejeme trochu mädu, vlejeme doňho trikrát toľko liehu a to potom pomiešame. Ak na mäd sadne beľavá šamutina, tak med neni čistý.

DOPISY.

Budapešt.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctihodný Pán Redaktor!

Ráče prosím uverejniť tieto riadky v našom mi-
lom «Kresfane».

Ako sa tešia slovenskí vinohradníci vinobraníu na tých krajoch, kde sa hrozno urodí, tak sa tešia aj budapeštianskí Slováci vinobrannej zábave, ktorú Katolícky Delnický Kruh každý rok usporiada. Táto zábava ešte aj takých privádza do nášeho kruhu, ktorí mu inak celý rok vyhýbajú.

Že Pán Boh tohoto roku hojnú úrodu dal majiteľom viníc, to bolo vidieť aj na našej zábave. Všeobecná radosť, najveselejšia nálada, úplná spokojnosť panovala na celej zábave. Tak sa všetci cítili, ako keď by každý mal pivnicu plnú sudami. Najväčšiu zásluhu okolo usporiadania zábavy má, samo sebou sa rozumie gazda Krajčí, ktorý s pomocou niekoľko výborníkov miestnosť najutešenejšie pripravil. Za to vyslovujeme im i tu vreľú vďaku.

Hájníci začali už o 3. hodine na kočoch behať po meste a hostov dovážať. Za krátky čas miestnosť bola replnená. Prišiel náš pán predseda dr. Ján Wágner aj s celou svojou rodinou, dostavili sa naši čestní predsedovia: vl. p. dr. Pavel Žiška kaplán švátoondrejský a vl. p. Stefan Hlavatý.

Dľa nášho obyčaja pán predseda dr. Ján Wágner primeranými slovami zahájil zábavu, povzbudzoval nás ku povďačnosti ku pánu Bohu, ktorý nám a našim bratom na vidieku poskytnul hojnej úrody a upozornil hostov aby sa pridržali svojej materinskej reči a prial nám veselú zábavu, na čo nastalo veľké volanie: nazďar! a hlučný potlesk. Za tým v dlhej reči prehovoril čestný predseda vl. p. dr. Pavel Žiška, po čom zarovnak vznikol hlučný potlesk. Pritomní boli aj viacerí velební páni farári.

Ďalej držal reč hlavný hájník Ján Šviba a upozornil hostov, aby sa žiaden neopovážil kraďnúť, kým sa nedá znak zvoncom. A sotva sa zazvonilo, už zlodejov bolo plno, tak že hájníci ani nevedeli si s nimi poradiť, mnohých odvedli ku rychtárom, páni rychtári mali mnoho práce, ani nestačili zlodejov súdiť. Prvej kom-

missie bol rychtár pán Franc Trnka, podrychtár pán Jozef Machaj. Pri druhej bol rychtár pán Matej Wajzer a podrychtár pán Anton Tomko.

Hájníci boli v peknom maďarskom a slovenskom kroji oblečení. Hájničky byly: Žofia Kováč, Emilia Balko, Maria Kupčulák, Maria Feriáne, Zuzana Feriáne, Zuzana Kmetík, Maria Vtáčik, Anna Ďurčák, Terka Caban, Anna Kaban a Anna Brziak.

Hlavný hájník bol Ján Sviba a hájníci Jozef Kmetík, Ondrej Feriáne, Jozef Zsembák, Serafin Tisoň, Rudolf Proháška, Jozef Kochlic, Ján Pötörke, Michal Horvát, cigán Jozef Caban a Alois Novák žid.

Nechyboval však ani civilný sobáš. Slováci sú nábožní ľudia, tí sa neuspokojia ani s tým najpeknejším civilným manželstvom, lež podľa učenia cirkvi v chráme božom vstupujú do manželstva. Tu ale uzavierali husto len civilné manželstvá. Matriku viedol p. Vincenc Jonec. Pri kolkárni dozorovali: p. Béla Malec a p. Štefan Iskra.

Mnoho práce mali aj páni pokladníci: Ján Krajčí, Anton Branitecky, Tomkos, Štefan Taieling a Anton Wrana. Vrátnikmi boli: pán Jozef Kupčuliak a pán Ondrej Kusi.

Mali sme hostov aj z vidieku, ktorým s týmto ďakujeme za návštevu. Tanečná zábava pri najlepšej nálade trvala až do rána, keď hostia a mládenci rozišli sa v najprikladnejšom poriadku.

Daj Bože, aby naši Slováci nielen vtedy poznali náš kruh, keď je tanečná zábava, lež aj inokedy horlive ho navštevovali. V Budapešti itak nemajú iného miesta, kde by sa po svojsky cítiť mohli, ako tu, preto len to si prajem a to žiadam, aby členovia kruhu vždy tak spolu držali ako pri tejto zábave.

Zpráva kruhu prítomne vreľé vďaky vyslovuje všetkým tým hosťom, ktorí boli prítomní na našej zábave.

Ján Krajčí, výborník.

Od Váhu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Ctený Pán Redaktor!

Ráče prosím uverejniť tieto riadky v našom mi-
lom «Kresfane».

Náš milý Kresťan častokrát sa zapodieva so školstvom. Bráni a háji katolícke školy a žiada, aby si ľud neopustil svoje školy, čo by ho to priam i veľké obete stálo, lebo veď škola bez náboženstva nestojí nič. Tam sz mládež nevychováva, ba sa hubí. A slobodní murári, pokrokári (medzi ktorých už i mnohí národnári vstúpili), predsa to tvrdia, že náboženská škola ohlupuje mládež, že vraj vyučovanie katekizmusu je hlupota a tmárstvo. No ja tomu neverím a nemyslím, že by bolo poriadneho katolíka, ktorý by súhlasil s pokrokármi, bárs sa medzi nimi nachodia mnohí národnári ako Blaho, Šrobár, Hodža.

Ja síce nechcem sa teraz o školstve rozpisovať, iba sdelím jednotlivé poznámky o našich stredných školách. Mám v tom zkusenosti, lebo i moje deti učia

sa v stredných školách. To je veru drahá výučba pre toho rodiča, ktorý na cudzích ľuďoch musí svoje deti sveriť. To veru veľa stojí a deti neraz sú bez dozoru. Mnohým gazdom, ktorí žiackych kostošov držia, iba o to ide, aby kostové peniaze riadne dostávali, o kostošov sa málo starajú. Preto títo zanedbajú tie dobré obyčaje, ku ktorým ich doma ich rodičia vchovali. Stanú sa samopasnými, lenivými a nemravnými. Nie všetci, lež väčšina. Potom ani to vyučovanie v tých stredných školách nenie také, aké bolo za našich časov, keď professori prísni, svedomiti a za svoj stav nadšení boli; keď s chuťou vyučovali a hľadeli na mravnú výchovu svojich učencov. Žiaľbohu, duch moderný už i do škôl sa vdrel a pustoší tam. Nepovedám ja, že je to všade tak. Chvála Bohu máme dobré stredné školy, v nichž kňazi vyučujú. Máme katolícke ústavy (internáty) kde je mládež v takých rukách, ktoré zastupia rodičov, lenže koľko je takých šťastlivých rodičov, ktorí svoje deti do internátu dať môžu?

Najviac čo je mi pri stredných školách nemilé a protivné, sú knihy učebné. To je hrúza čo je toho a koľko to peňazí stojí. Už menší žiak — latinák — má celú knižnicu. Neborák ledva zná plyne čítať, už dostane kopu kníh. Hrubé knihy, ťažkou rečou písané a on z nich sa musí učiť. Čím diaľ, tým viac kníh potrebuje. A to skoro každý rok nové a nové knihy. Vyjde nové vydanie, pôvodca knihy zmenil volačo na osnove, pripojil k nej nový obrázok, hybaj, chlapec musí mať novú knihu, lebo stará je zlá, bárs len pár riadkov novej osnove sa dostalo do nej. Pán profesor rozkázal, musí sa to stať. Hej, ten pán profesor nepomyslí, že jak ťažko padne chudobnému človeku toľké peniaze vyhadzovať za nové knihy, ktoré častokrát nie sú veľa hodné. Veru, páni professori, mali by ste nás šanovať. A tak je to i s písankami i so sošitmi. Čo toho potrebujú tí naši študenti! A to musia si zaopatriť v tom obchode, ktorý im pán profesor vyznačí, bo ináč písanku nepríme.

Veľa by sme sa mohli my rodičia žalovať na školy, lenže čušíme. Trafila nás začuť a chlapci nám prepadnú. Čo potom?

* * *

Richvald, Krištályfalu (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

*Velactený Pán Redaktor!*Ráďte prosím tieto riadky uverejniť v našom mi-
lom «Krestane».

Dňa 21. septembra v noci o 1. h. vypukol u nás oheň, následkom ktorého štyria gazdovia celkom na žobráciu palicu vyšli. Zhorely im domy s gazdovskými staviskami, gazdovské náradia, všetko zbožie, celá potrava, ba ešte i šaty, i 9 oviec, 1 koza 2 ošípané, husy a kury zahynuly v ohni. Škoda obnáša asi 16 tisíc korún, poisteno nebolo zhola nič. V mene tých mojich milých nešťastných farníkov obraciam sa ku všetkým milosrdným ľuďom a prosím ich, aby sa smilovali nad týmito všetkého polutovania hodnými a im podľa možnosti k pomoci prispeli. Blahoslavení sú milosrdní, lebo oni milosrdenstva dojdú! Milodary môžu sa poslať na «Farský Úrad, Krištályfalu (Szepesmegye).»

S Bohom

Franc Klein,
farár richvaldsky.

* * *

Mnišek (Popradremete, Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Krestane».

V Mnišku 14. septembra v deň pozdviženia sv. križa bol pekný odpust, na ktorý pekná processia prišla zo susednej poľskej Pivničnej. Ku sv. sviatostiam pristúpilo hneď 300 ľudí. Kňazov bolo 12, medzi týma traja poľskí. Kázeň mal pán Gureczka z Prešova. V ten deň prišiel sem v sprievode lipt.-sv.-mikuláškého, kéžmarského, gňazdanského, toporského a richvaldského farára i tajomník Jednoty pán Ján Bartoš a utvoril Katolícku Eudovú Jednotu, do ktorej zaraz po jeho reči zapísať sa dalo 58 farníkov.

Prítomný.

Rozmary a Žarty.

Múdri hvezdári. — Otecko, jako vedia hvezdári už vopred, že bude zatmenie slnečného? — pýta sa Janko od otca.

— Hlupák, či si myslíš, že hvezdári nečítajú kalendár? Tam to býva každý rok vytlačené.

*

Hľadaný lekár. — Kto je v tomto meste najhľadanejší lekár?

— Lekár Pripil; lebo keď tohoto chcú zavolať ku nemocnému, musia ho najprv hľadať po všetkých krémách.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provozovanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Cieľom ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého družu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, merníckymi a v gruntových knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý pestrá sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapešť, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľ pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolené požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadné. 2. Požičky sa poňúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len la né uhodnovenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Roztomile. — Práve som prijala námluvy pána Kervana — hovorí slečna doktorka ku rodičom.

Otec a matka:

— Mysleli sme, že navzdor jeho bohatstva nemôžeš ho vystáť!

— Áno, ale som ho prehliadla a zistila, že požije najviac ak jeden rok!

*

Tiež dôvod. — Johan, čo u mňa slúžiš miznú mi cigary zo škatule!

— Oh pán barón, veď si snád nemyslíte, že by... veď mám ešte v kufre päť škatul cigár z prvej svojej služby:

*

Planý liek. — No, pani susedka, ako je vášmu mužovi, či mu dobre urobili pijavice? — pýtal sa lekár.

— Áno, pán doktor, ale mu prišlo po nich zle. Dve ešte len ako tak zjedol za živa, ale druhé dve musela som mu najprv upiecť.

Upozornenie. Viacráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdáliš je spoľahlivý ten alebo onen ústav sprostredkujúci požičky? Otázka táto bude napozatým zbytočná, lebo hľa, my odporúčame a síce veľmi vrele jedon taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nad toto ešte aj nie je sprostredkujúci, ale požičky sám prevádzajúci ústav, tak že trovy prostredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete».

Odkazy redakcie.

B. H. O. Kalendár tieto dni opustí tlač. Jestli máte členovské v poriadku, dostanete ho.

S. L. P. Číslo Vám riadne chodia, až práve ste trochu zaostal s predpládkom.

B. S. U. Dajte sa zapísať do Jednoty, sošity a pekný kalendár dostanete zdarma.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 2. októbra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	---	---	---	kor.	23:30—24:00
» stolnobelohradská, nová	«	---	---	«	23:10—23:80
» peštianska, nová	«	---	---	«	23:20—23:80
« banátska, nová	«	---	---	«	23:30—23:95
Jačmeň nový, prvotriedny	---	---	---	«	16:60—17:30
Raž prvotriedna	---	---	---	«	19:85—18:80
« druhotriedna	---	---	---	«	---
Ovos prvotriedny	---	---	---	«	19:40—19:80
« druhotriedny	---	---	---	«	19:00—19:20
Kukurica	---	---	---	«	17:05—17:15
Rasca (kmin)	---	---	---	«	65:00—66:00
Konopné sáme	---	---	---	«	29:00—31:00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	18:80	18:40	18:00	17:60	17:20	16:80	16:20
	č.	7	7½	8			
	K.	15:40	14:40	9:60			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	---	---	---	---	---	---	---	kor.	12:00—12:20
« hrubé	---	---	---	---	---	---	---	«	11:10—11:30
Fazula veľká biela	---	---	---	---	---	---	---	«	29:00—30:00
Fazula strakavá	---	---	---	---	---	---	---	«	---
Zemiaky (hornouhorské) biele	---	---	---	---	---	---	---	«	---
«	«	ružové	---	---	---	---	---	«	---
«	«	žlté	---	---	---	---	---	«	---
Hrach lúpaný	---	---	---	---	---	---	---	«	56:00—57:00
Hrach nelúpaný, čistý	---	---	---	---	---	---	---	«	29:00—29:00
Šošovica čistá	---	---	---	---	---	---	---	«	48:00—70:00
Proso	---	---	---	---	---	---	---	«	18:00—20:20
Datelinové sáme , červená datelina	---	---	---	---	---	---	---	kor.	---
«	«	lucerna	---	---	---	---	---	«	---
Mak	---	---	---	---	---	---	---	kor.	95:00—99:00

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	---	---	---	---	---	---	---	kor.	166:00—167:00
Slanina mestská 4-kusová	---	---	---	---	---	---	---	«	144:00—145:00
«	«	3-kusová	---	---	---	---	---	«	150:00—151:00

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

■ ■ Budapest, ■ ■
Szentkirályi-u. 28.

Svetochýrné

sú články cis. a kráľ.
dvorného obvodu
HANNS KONRAD
Brüx čis. 2843. (Čechy)
aké v bohatom výbere
naisť možno v hlavnom
cenníku 4000 vyobraze-
niami ozdobenom,
ktorý na žiadosť kaž-
dému ochotne poslela
sa zdarma a franko.

Sporkassa v Popráde

základný kapitál 240000 korún,
rezervná základina 125000 korún.
vklady 2.660.000 korún. Prijíma
=== vklady a dáva od nich ===

4% čistých interessov.

Krestania kupujte len u krestanov!

Háló-, étkező- és buffet-kocsik közlekedése a magyar királyi államvasutak vonalain.

Érvényes 1911. évi október hó 1-től kezdve.

Magyar királyi államvasutak 234.981/1911. számhoz.

II. R É S Z.

Tétel		Vonal		Indul		Érkezik	
				honnan		hová	
				óra-perc	számtal	óra-perc	számtal
				kor	Vonattal	kor	Vonattal
1	Budapest keleti p. u. — Wien Bruck—Királyhídán át	Budapest k. p. u. d. u.	Wienbe	2 05	4	6 40	1
		d. e.	Budapest k. p. u. d. u.	8 50	1	1 30	4
2	Budapest keleti p. u. — Wien Bruck—Királyhídán át	Budapest k. p. u. d. e.	Wienbe	9 20	2	2 13	16
		d. u.	Budapest k. p. u. este	1 50	3	6 35	50
3	Budapest ny. p. u. — Wien Marcheggén át	Budapest ny. p. u. d. u.	Wienbe	5 15	110	9 33	35
		d. e.	Budapest ny. p. u. d. u.	9 05	103	1 40	10
		d. u.	Wienbe	7 55	104	12 14	14
4	Budapest ny. p. u. — Wien Marcheggén át	Budapest ny. p. u. d. u.	Budapest ny. p. u. este	4 50	109	9 05	05
		d. e.	Wienbe	2 00	106	6 25	25
		d. u.	Budapest ny. p. u. este	2 10	105	6 40	40
5	Budapest nyugati p. u. — Kolozsvár	Budapest ny. p. u. d. u.	Kolozsvára	2 05	504	10 30	30
		d. e.	Budapest ny. p. u. d. u.	5 20	503	1 50	50
		d. u.	Földvár	0 46	502	1 44	44
6	Budapest nyugati p. u. — Kolozsvár — Földvár	Kolozsvárról reggel	Földvár	2 30	501	9 59	59
		d. u.	Budapest ny. p. u. d. u.	2 40	704	10 20	20
		d. e.	Karásbese	5 26	703	1 25	25
7	Budapest keleti p. u. — Piski	Budapest k. p. u. d. u.	Piskire	2 00	604	10 19	19
		d. e.	Budapest k. p. u. d. u.	4 55	601	1 25	25
		d. u.	Brassóba	7 05	602	10 04	04
8	Budapest k. p. u. — Arad — Brassó	Budapest k. p. u. reggel	Brassó	6 00	603	9 31	31
		d. e.	Budapest k. p. u. este	3 20	903	10 18	18
		d. u.	Zimony	6 19	903	1 00	00
9	Budapest keleti p. u. — Zimony	Budapest k. p. u. d. u.	Zimonyba	7 10	906	1 53	53
		d. e.	Budapest k. p. u. este	2 52	905	10 00	00
		d. u.	Wienbe	7 00	1002	7 54	54
10	Budapest keleti p. u. — Fiume	Budapest k. p. u. reggel	Fiuméba	8 00	1001	9 35	35
		d. e.	Budapest k. p. u. este	6 45	1502	12 10	10
		d. u.	Kassára	9 52	1	8 30	30
11	Budapest keleti p. u. — Kassá — Oderberg	Oderbergről reggel	Budapest k. p. u. éjjel	5 21	1503	10 50	50
		d. u.	Debrecen	7 00	1702	11 56	56
		d. e.	Budapest ny. p. u. este	4 42	1701	9 55	55
12	Budapest ny. p. u. — Debrecen	Debrecenből d. u.	Budapest ny. p. u. este	7 05	505	1 33	33
		d. e.	Zsolnára	3 20	1405	9 45	45
13	Budapest ny. p. u. — Zsolna	Budapest ny. p. u. reggel	Budapest ny. p. u. este	6 50	1406	10 14	14
		d. u.	Pozsonyba	6 15	111	9 40	40
14	Budapest ny. p. u. — Pozsony	Pozsonyból reggel	Budapest ny. p. u. d. e.	7 20	402	12 37	37
		d. u.	Sátoralfajhelyre d. u.	4 30	403	9 55	55
15	Budapest keleti p. u. — Sátoralfajhely	Sátoralfajhelyről d. u.	Budapest k. p. u. este				

III. Buffet - kocsik

Tétel		Vonal		Indul		Érkezik	
				honnan		hová	
				óra-perc	számtal	óra-perc	számtal
				kor	Vonattal	kor	Vonattal
1	Bpest k. p. u. — Fiume (Bezárólag október 31-ig és február 15-től)	Bpest k. p. u. este	Zágrábba	6 18	1004	1 43	43
		d. e.	Ujdombovárra	6 00	1003	4 16	16
		d. u.	Fiuméba	3 09	1006	8 50	50
2	Budapest k. p. u. — Fiume (Bezárólag november 1-től február 14-ig)	Budapest k. p. u. reggel	Budapest k. p. u. reggel	6 13	1005	9 35	35
		d. e.	Fiuméba	6 15	1004	7 10	10
		d. u.	Budapest k. p. u. este	2 55	1912	8 00	00
3	Budapest keleti p. u. — Vinkovce — Zágráb (A gombosi hid megnyitásától)	Vinkovcéről d. e.	Zágrábba	9 16	1904	2 13	13
		d. u.	Vinkovce	2 22	5804	7 15	15
		d. e.	Vinkovcéről reggel	4 53	1901	1 40	40
		d. u.	Budapest k. p. u. d. u.	2 55	1 02	10 55	55
4	Budapest keleti p. u. — Vinkovce — Sziszek (A gombosi hid megnyitásától)	Vinkovcéről d. e.	Sziszekre	9 16	1901	1 25	25
		d. u.	Vinkovcéről este	3 10	5804	7 15	15
		d. e.	Vinkovcéről reggel	4 53	1 01	1 40	40
		d. u.	Budapest k. p. u. d. u.	5 00	601	10 25	25
5	Budapest k. p. u. — Arad	Aradról reggel	Budapest k. p. u. d. e.	6 03	605	11 25	25
		d. e.	Kassára	1 20	1504	0 56	56
		d. u.	Budapest k. p. u. d. u.	9 00	1501	2 30	30
6	Budapest k. p. u. — Kassa (Bezárólag december hó 14-ig és március hó 1-től)	Budapest k. p. u. d. u.	Poprád-Felkára	1 20	1504	9 30	30
		d. e.	Budapest k. p. u. este	7 10	1506		
		d. u.	Poprád-Felkáról reggel	6 35	1505	2 30	30
		d. e.	Kassáról	9 00	1501		

Jegyzet: Az étkező- és buffet-kocsik étkezőtárait I. vagy II. oszt. menetjeggyel bíró utasok vehetik igénybe, külön illeték fizetése nélkül.
A buffet-kocsikban levő ülőhelyekkel bíró külön szakaszok azonban csak I. osztályra érvényes menetjegyekkel, illetve menetigazolványokkal bíró utasok által használhatók.

SÚBEŽNÝ BUDIČEK K 2.90

Len **K 2.90** číslo 3946. Hodiny dľa amerického systému, idú v každom položení, dobrej jakosti strojnou, zárukou na písme za dobrú chodbu. **K 2.90**, **3 kusy K 8.** — Číslo 3946 1/2 s osvetleným číselníkom v noci, kus po **K 3.30**, **3 kusy 9 K.** Riziko vytvorené! Výmena povolená alebo návrat peňazi. Zasiela s poštovou dobierekou alebo pri voprednom zaplacení obnosu prvá dielňa hodin

HANNS KONRAD

cis. a kráľ dvorný zásielca
Brüx 2828. (Čechy).

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť posiela sa každému zdarma a franko.

Velmi zriedkavá príležitosť!

Fabrika, ktorú zničil elementárna katastrofa, poverila ma direktne odpredať svoj zachránený tovar, a sice mnoho tisíc krásnych fažkých

Tiger flanelových prikrývadiel,

najnovších vzorov a v módnych farbách, ktoré majú len ledva znateľné vodové šplahy. Tieto pokrývadlá upotrebiť možno v každej lepšej domácnosti ku pokrývaniu postiel i osôb, — sú veľmi jemné, teplé a mocné, asi 190 cm. dlhé, 135 cm. široké. Zasielam na dobiereku 4 skvostné, veľmi jemné flanelové Tiger pokrývadlá za **K 8.50** pravím štyri kusy za osem korún päťdesiat halierov. Každý záujemca tohoto oznamu nech objedná v dôvere. Môžem vás ustíť, že každý bude spokojný so zásielkou.

OTTO BEKERA

c. k. finančný hlav. dozorca, na odpočinku

Fabrický sklad prikrývadiel číslo 4-5. Náchod (Čechy.)

Aký domáci liek

mám potrebovať?

Kto raz pokúsi

S. Erényi-ho

Rádium slanovinový lieh

ten z presvedčenia len ten bude potrebovať, bo mnohostranné pôsobenie jeho je nad všetko očakávanie. Nielen že občerstvuje, posilňuje, tiež aj mimoriadne **desinfikuje**. Obširnej vy-: svetluje úprava upotrebenia. ::
Fľaška **44 halierov** všade. Kde neni k dostaniu, tam treba objednať poštou, 10 flášiek za 4 kor. 40 hal. posiela franko:

**S. Erényi Rádium slanovinov. lieh u
NYIREGYHÁZA.**

Hlavné zastupiteľstvo Uhorska **Rudolf Vadas
V., Korall-utca 11. sz. Jozef Rottmann
Murányi-utca 36.**

Lacné česke perie!

5 kilo nové
tmavé driapané
9.60 K, lepšie
12 korún, Biele
mäkké, jak pá-
per 18 K, 24 K.
Biele ako snáh
mäkké jak pá-
per, drapané 30,

36, 42 K. — **Hotové posteľe.**
Z červeného činovatu 1 dobre
naplnená perina, alebo 1 zpodná
perina 180 cm. dlhá 116 cm. ši-
roká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—
2 metre dlhá, 140 cm., široká K
18.—, 15.—, 18.—, 21.—, Poduška
80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—,
8.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm.
široká K 4.50, a 5.50. Krom toho
shotovujeme vo veľkosti dľa vôle.
Trojdielový srstenný matrac na
jednu postel K 27.— lepšej ja-
kovosti K 38. Zasielky vyše
10 korún franko s poštovou do-
bierekou. Výmena a navrátenie
dovoľuje sa pri náhrade porta.
Benedikt Saohsel, Lobes 135.
pri Pilsen (Čechy).

Viac ako 4000

vyobrazenia

potrebných článkov,

a každého druhu predmetov
k darovaniu, obsahuje môj
najnovší hlav. cenník, ktorý
na žiadosť každému posiela

zadarmo

cis. a kráľ. dvorný zásielca

Hanns Konrad

Brüx číslo 2848. (Čechy).

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel!

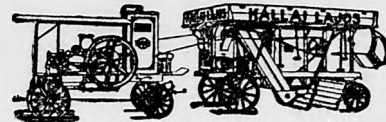

1 kg. sivé
dobré drá-
pané 2 K,
lepšie 2
koruny 40
hal.; pri-
ma polbiele 2 koruny 80
halierov; biele 4 K, biele
páperové 5 K 10 h.; 1 kg.
velmi fajne, ako snáh biele,
drapané 6 K 40 h., 8 K.;
1 kg. papierie, sivé 6 K, 7
K.; biele fajnové 10 K.; naj-
fajnejšie papierie z prs 12 K.
Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové posteľe

z hustej tkniny červeného,
modrého, bieleho alebo
žltého nankingu, 1 perina.
180 cm. dlhá 120 cm široká
s dvomi podhlavkami, každý
80 cm. dlhý, 60 cm široký
naplnený novým, sivým,
velmi trvácim mäkým perím
16 K.; polpapierie 20 K.; pa-
perie 24 K.; jednotlivé periny
10 K., 12 K., 14 K., 16 K.;
podhlavky 3 K., 3 K. 50 h.,
4 K. Periny 200 cm. dlhé
140 cm. široké 12 K., 14.70
K., 17.80 K., 21 K. podhlavky
90 cm. dlhé 70 cm. široké
4.50 K., 5 K., 5.20 K., 5.70
Spodné periny z pevného
vrázkovaného grádlu 180 cm.
dlhé, 116 cm. široké 12.80,
14.80 K. Vývez s postovou
dobierekou od 12 K počnúc
franko. Výmena alebo návrat
dovoľené. Za nezopovedné
návrat peňazi obširný cenník
zdarma a franko.

**S. Benisch v Deschenitz
č. 826., (Čechy.)**

Známo je vôbec,

že len

LUDVIKA KÁLLAI-ho

motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28,

pri úplnej záruke lifruje najchýrnejšie motor-
mlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne zná-
mych najlepších a najjednoduchších, pôvodných
Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať
obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú
motorovú fabriku netreba zameniť s druhými

firmami pod menom Kállai.

Verte

že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!

za 6 korún franko posiela 3 veľké alebo 6 stred-
ných flášiek

„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-út.

Prima nástroje k prevádzaniu rezanej roboty.

Prevádzanie pilkou, rezaných robôt je poučné
a pekné zamestnanie v slobodných hodinách
pre starých a mladých ľudí. — Číslo 9807.
Prima nástroje k rezaniu so 7 nástrojmi a
predlohou, na pevnom kartone komplet K.
3.—. Číslo 9308. Toisté, lež s 10 prima nást-
rojmi a predlohami K 4.—. Číslo 9310. Prima
nástroje k rezaniu v škrinke zo smrekového
dreva s pohyblivým vrchnákom a s 9 výbor-
nými nástrojmi K 7.20 Najväčší výber ná-
strojov k rezaniu v mojom hlavnom cen-
níku. Žiadne riziko! Výmena povolená alebo
návrat peňazi. Zasiela poštovou dobierekou
c. a k. dvorný zásielca

**HANNS KONRAD vývozný dom Brüx
číslo 2839. (Čechy.)**

Hlavný cenník s viacej ako 3000 vyobrazeniami na žiadosť posiela
sa každému zdarma a franko.

Znížené ceny!!

Šatky na hlavu v najpeknejších módnych farbách K 4.
Veľké košele pre mužských K 1.30 Svetlé košele pre
šlosiarov K 1.50. Svetlé obľeky pre šlosiarov K 3.—0.
Košele ku športu s váčkami a peknou kvastnou K 1.40.
Biele pevné košele pre ženské K 1.—. Veľké spodné
nohavice, biele, svetlé alebo štraftovana 80 helierov.
Zásterky pre deti 50 hal. veľké zásterky pre ženské 80
hal. Dobré špulnzverny tucet 32 hal. Pevné sučky na
strevice tucet 14 hal. Čipky 10 mtr. po K 1.— Vesty
pre mužských, plátene, sivé so zeleným vrubom kus po
K 3.60. Uteráky tucet K 2.90

ADOLF ZUCKER PILSEN 39.

Zasielky s poštovou dobierekou. Za neprihodný tovar
návrat peňazi. Cenníky na žiadosť zdarma a franko.